

get mindre i de Evner, som ere dem givne til at lære, end i Evner til at opfatte, benytte og udvikle i visse særegne Retninger. Da jeg troer, at dette slet ikke kan afgjøres ved det foreliggende Forslag, skal jeg forlade dette Punkt med den Bemærkning, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 8de Valgkreds (C. B. Rimestad) i en eneste Sætning saa at sige har sagt det Samme, forsaavidt det kan have en praktisk Betydning, idet han sagde: Til at undervise 71 Elever anvende 3 et Beløb, for hvilket 3 ligesaa godt kunde faae underviist, jeg troer det var 200, eller 205 eller ialfsald næsten 3 Gange saamange Elever; i denne ene Udtalelse har han givet Indledningen til det Samme, som den ærede sidste Taler har sagt. Hvis Regjeringen skulde blive enig med Thinget om en saadan Anvendelse, vil det altsaa staae i dens Magt at gjøre Forsøg dermed paa denne Maade. Jeg skal, som sagt, forlade hele denne Betragtning, fordi den efter min Mening ikke her fuldstændig kan behandles, og fordi den, forsaavidt den her kan faae praktisk Anvendelse, er en Støtte for os, der ønske, at man skal høre op med at anvende disse betydelige Midler til at oplære en heel Deel unge Mennesker, til hvis Underviisning der, efter den Mening, som er udtalt saavel af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Ussing) som af den ærede sidste Taler, leveres et Stof, paa hvilket det er uheldigt at anvende saa store Midler. — Jeg skal nu vende mig til, hvad der er udtalt af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds. Jeg er meget glad ved alle hans Udtalelser; thi naar jeg gennemgaaer dem nøiagtig, finder jeg, at jeg ikke af nogen Modstander kan faae en bedre Understøttelse end den, det ærede Medlem har givet mig; han har understøttet mig principmæssigt i alle Retninger. Det ærede Medlem sagde, at det laa naturligen i den demokratiske Retning, at man her vænne sig til kun at betragte de materielle Kræfter og faae Alt fra den materielle Side; men jeg paaftaaer, at jeg bliver i den allerhøieste Grad misforstaaet, naar man troer, at dette er mit Hovedmoment i denne Sag. Nei, mit Hovedmoment er den aandelige Udvikling, men jeg betragter det nuværende afsluttede Uni-

versitet, med dets dertil hørende lærde kongelige Skoler eller kongelige lærde Skoler, for at være en Begrænsning af denne, istedetfor et Midde til at skaffe en virkelig, omfattende aandelig Udvikling tilveie. Jeg behøver ikke her nærmere at udvikle dette; thi en Mand, hvis Navn er meget værd, har om dette Spørgsmaal skrevet en Afhandling, som jeg vil bede dHr. sætte sig ind i, forsaavidt de ikke allerede have gjort det; det et Bastiat (Flere Stemmer: Ja!). Ja, forkast ham kun, men dHr. ville faae at see, at han har behandlet dette Spørgsmaal meget bedre, end jeg vilde være istand til (Steen: Ja!). Ja, jeg veed meget godt, at mine Evner til at forsvare en saadan Sag, og min Indsigt og Værdom er ringe ligeoverfor saa vel dresserede Folk; men derfor spænder jeg de Kræfter for, jeg kan, og her er en ikke ringe Kraft tilstede. Bastiat er gaaet langt videre end til at sige, at en saadan Underviisningsmaade hindrer Oplysningen, idet han nemlig endog siger, at denne urigtige Maade at fremkalde Underviisning paa i de offentlige Statskoler er ødelæggende for Moraliteten. Det har han sagt med rene og sjære Ord, og Beviset derfor har han ført, idet han har sagt: Derved at Ebers philologiske Underviisning har været bedre end Ebers historiske, have 3 misforstaaet, hvad der virkelig er skeet i Verden, og 3 have derved betraadt en fuldstændig urigtig Vej; 3 have troet at forfølge noget Stort, som 3 have lært i Ebers Ungdom, og 3 have forfulgt noget ganske Brangt (Steen: Nei, det staaer der ikke!). Jeg kan tage Bogen i Haanden og vise dHr. det (Steen: Ja, det kan jeg ogsaa!). — Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Steen) har ogsaa gjort mig den Tjeneste, gjentagne Gange at nævne den private Underviisning som en Underviisningsindustri, og derved har han rejseddiggjort dette Udtryk, som har en saa overordentlig stor Betydning. Underviisningen hører ikke op at være en Industri, fordi Regjeringen driver den; det er ligesuldt den industrielle Side, som kommer i Betragtning ved Siden af den aandelige. Det aandelige Liv ligger ikke deri, at der læses og examineres visse Timer om Dagen, og at de Studerende gennem en Examen leveres til Universitet; det kan blive Midlet til